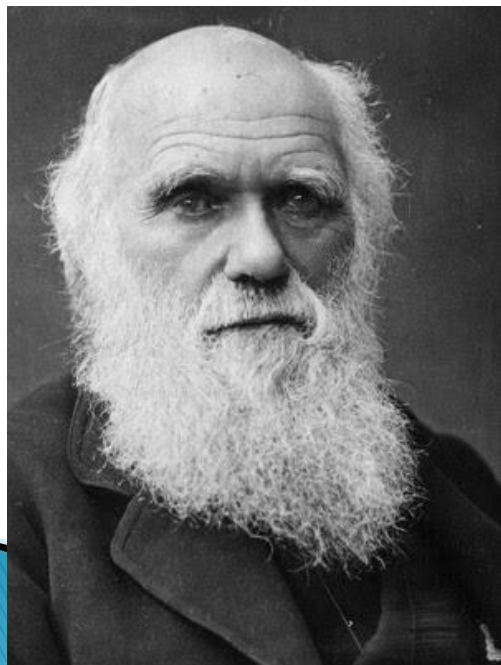

Природа, човек и ЛОВСТВО

Др Владимир Марковић

- ▶ Шта је то лов?
- ▶ Шта је то ловство? ... Ловни турзам?
- ▶ Шта је природа?
 - Све оно што није створио човек, и све што је настало независно од човека. Шта каже религија, а шта Дарвин?

Charles Robert Darwin 1809 - 1882 британски научник који је поставио темеље модерне теорије еволуције по којој се сви животни облици развијају путем природне селекције.

Природна равнотежа и борба за опстанак

- ▶ Ко је бржи – шакал или зец?

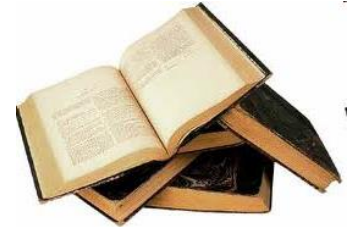
- ▶ Ко боље чује?
- ▶ Ко је организованији? Ко живи у групи. тј. Чопору па организовано лови?

Биодиверзитет

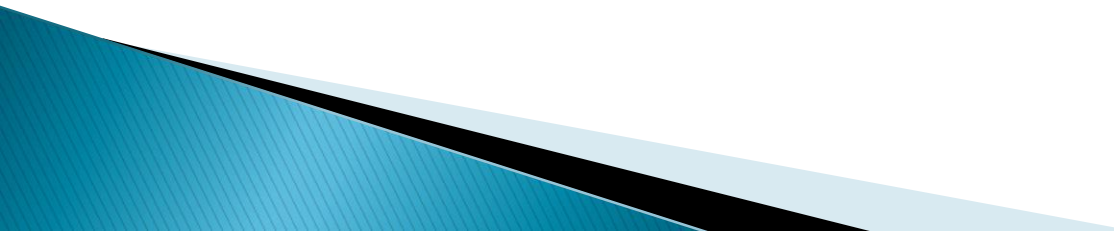
- ▶ Свеукупност гена, врста и екосистема на планети Земљи.
- ▶ Генетички, специјски и екосистемски бидиверзитет

Значај биодиверзитета дивљачи

- ▶ **Научни** (2–5% биодиверзитета познато)
- ▶ **Практичан** (бољи услови за опстанак)
- ▶ **ЕКОНОМСКИ** (лов, фотосафари, риболов)
- ▶ **Естетски** (уметност)
- ▶ **Етички** (заштита природе)
- ▶ **Културни** (однос према природи)

Човеков однос према природи и дивљачи

- ▶ Првобитна фаза (ловац сакуљач– проналазак ватре)
 - ▶ Рана земљорадничко– сточарска фаза (пре 12000 год.)
 - ▶ Рана урбана фаза (Месопотамија, Кина, Египат, Грчка, Рим)
 - ▶ Фаза индустријско–технолошког развоја
-

Шта је то Екологија?

- Наука о станишту и проучава жива бића, односе међу њима и њиховој средини као и њихова станишта.

Екосистем

- ▶ Екосистем = биотоп + биоценоза
 - Биотоп – станиште (клима, вода, тло)
 - Биоценоза – животне заједнице (фито, зоо, мико)
- ▶ На жива бића у екосистему делују *еколошки фактори* (биотички и абиотички)
 - Биотички – узајамни однос биљака, животиња и људи
 - Абиотички – климатски, орографски и педолошки

Еколошка равнотежа

Жива бића у екосистему

- ▶ **Акција** – еколошки фактори станишта на биценозу (природна селекција)
- ▶ **Реакција** – утицај биоценозе на биотоп (штете)
- ▶ **Коакција** – узајамно деловање

Дивљач

- ▶ Дивљач је законом одређена врста дивљих сисара и птица

- ▶ Карл Лине: *Cervus elaphus* L.

Подела дивљачи

- ▶ Са законског становишта
- ▶ Са научног становишта
- ▶ Са ловачког становишта

Са законског становишта

- ▶ Дивљач се дели на:
 - Заштићену (трајно или ловостајем)
 - Ван режима заштите

1. Одређене врсте ловостајем заштићене дивљачи лове се у следећем периоду ловне године:

Ред. број	ВРСТА Српски назив	ВРСТА Научни назив	ПОЛ ДИВЉАЧИ	ТРАЈАЊЕ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ
МАММАЛИА- СИСАРИ				
1.	Дивокоза	Rupicapra rupicapra	дивојарац дивокоза и дивојаре	1. 7. – 31. 1. 1. 9. – 31. 1.
2.	Муфлон	Ovis musimon	муфлон муфлонка и муфлонско јагње	1. 1. – 31.12. 1.10. – 31. 1.
3.	Срна	Capreolus capreolus	срндаћ срна и лане	15. 4. – 30. 9. 1. 9. – 31. 1.
4.	Јелен европски, јелен обични	Cervus elaphus	јелен кошута и јеленско теле	1. 8. – 15. 2. 1. 8. – 15. 2.
5.	Јелен лопатар	Cervus dama	јелен лопатар кошута и јеленче	1. 9. – 15. 2. 1. 9. – 15. 2.
6.	Јелен вирџинијски	Odocoileus virginianus	јелен вирџинијски кошута и јеленско теле	1. 9. – 15.2. 1. 9. – 15. 2.
7.	Дивља свиња	Sus scrofa	вепар крмача назиме до две године старости	1. 1. – 31.12. 1. 7. – 31. 1. 1. 1. – 31.12.
8.	Вук *	Canis lupus	вук вучица и штене	1. 1. – 31.12. 1. 7. – 28. 2.
9.	Шакал	Canis aureus		1. 1. – 31.12.
10.	Лисица	Vulpes vulpes		1. 1. – 31.12.
11.	Дивља мачка**	Felis silvestris		1. 7. – 28. 2.
12.	Куна белица**	Martes foina		1.10. – 28. 2.

Са научног становишта

▶ Дивљач се дели на:

- ▶ Јелен европски, односно јелен обични (*Cervus elaphus* L.) у систему калсификације дивљачи са научног становишта заузима следеће место:
- ▶ Regnum animale (Животињски свет)
- ▶ Phylum (Колено): Chordata (Свитковци)
- ▶ Subphylum(Потколено): Vertebrata (Кичмењаци)
- ▶ Classis (Разред): Mammalia (Сисари)
- ▶ Subclassis (Подразред): Monodelphia (Прави сисари)
- ▶ Ordo (Ред): Artiodactyla (Папкари)
- ▶ Subordo (Подред): Ruminantia (Преживари)
- ▶ Familia (Породица): Cervidae (Јелени)
- ▶ Genus (Род): Cervus (јелен)
- ▶ Species (Врста): Cervus Elaphus (Јелен обични)
- ▶ Individuum (јединка)

Са ловачког становишта

- ▶ Дивљач се дели на:
 - ▶ Длакаву и пернату
 - ▶ Ситну и крупну
 - ▶ Аутохтону и алохтону
 - ▶ Сталну и пролазну
 - ▶ Племениту и предаторе

Еколошка структура популације дивљачи

- ▶ Популација је просторно и временски издвојена група животиња исте врсте, која има заједнички скуп наследних особина, припада одређеном екосистему, где су јединке међусобно повезане, најпре односима размножавања.

Популација

► Динамички систем

Популација је у сталном покрету – мења се њена величина и унутрашњи састав у функцији времена и њу одликују:

Бројност

Густина

Дисперзија

Старосна структура

Полна структура

Реални прираст

Бројност

- ▶ Укупан број јединки – апсолутни показатељ
- ▶ 1400 грла срнеће дивљачи
- ▶ 1223 јединке фазана
- ▶

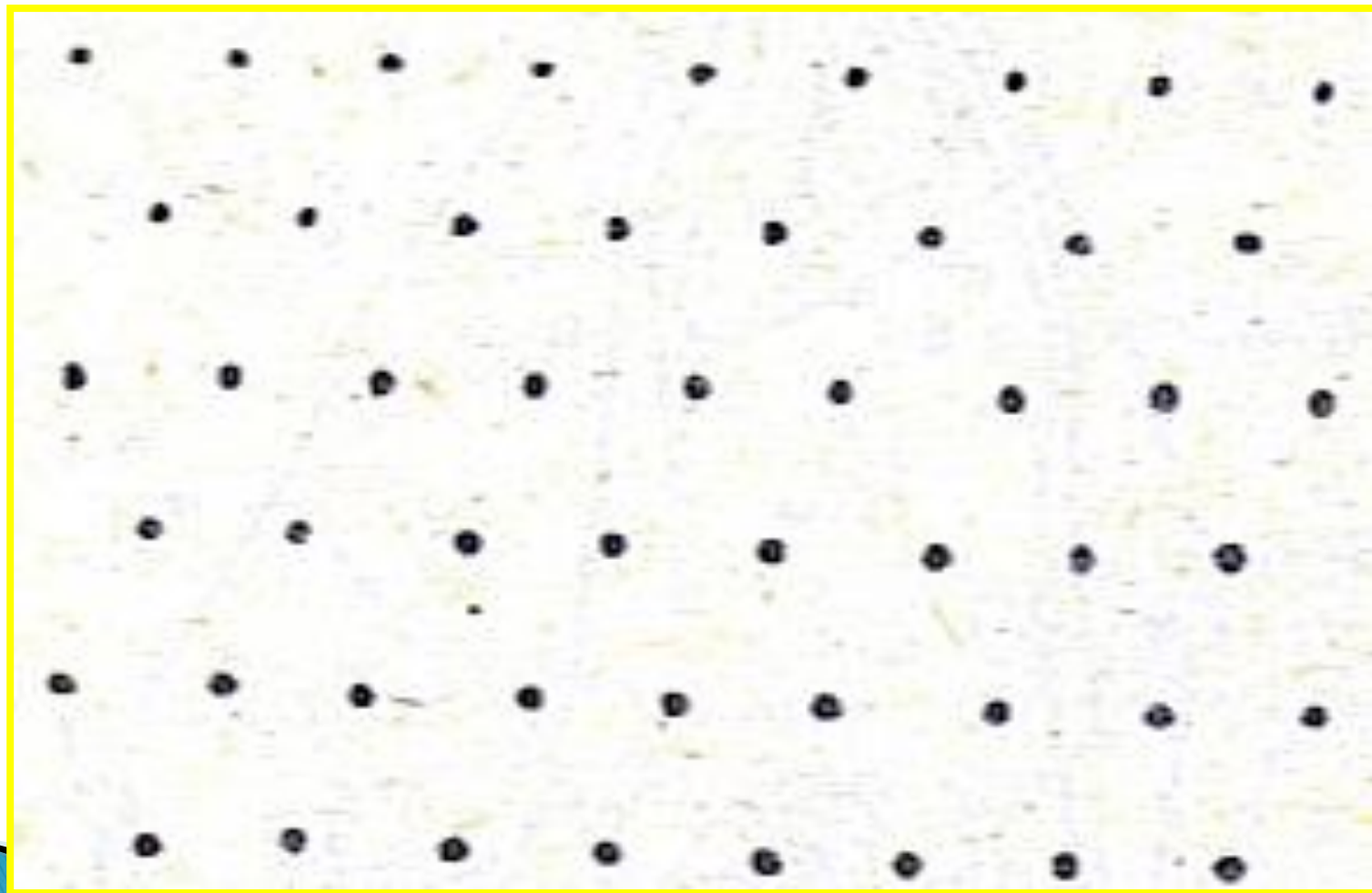
Густина

- ▶ Просечан број јединки једне популације
- ▶ РЕЛАТИВНИ ПОКАЗАТЕЉ
- ▶ Увек се показује густина на 100 ha
- ▶ Колико је то 100 ha? – 1 km² (1000x1000 m)
- ▶ 100 m² = 1 ар
- ▶ 1000 m² = 1 дека ар
- ▶ 10000 m² = 1 хектар (ha)
- ▶ 100000 m² = 10 ha
- ▶ 1000000 m² = 100 ha
- ▶ 10000000 m² = 1000m x 1000m = 1 km²

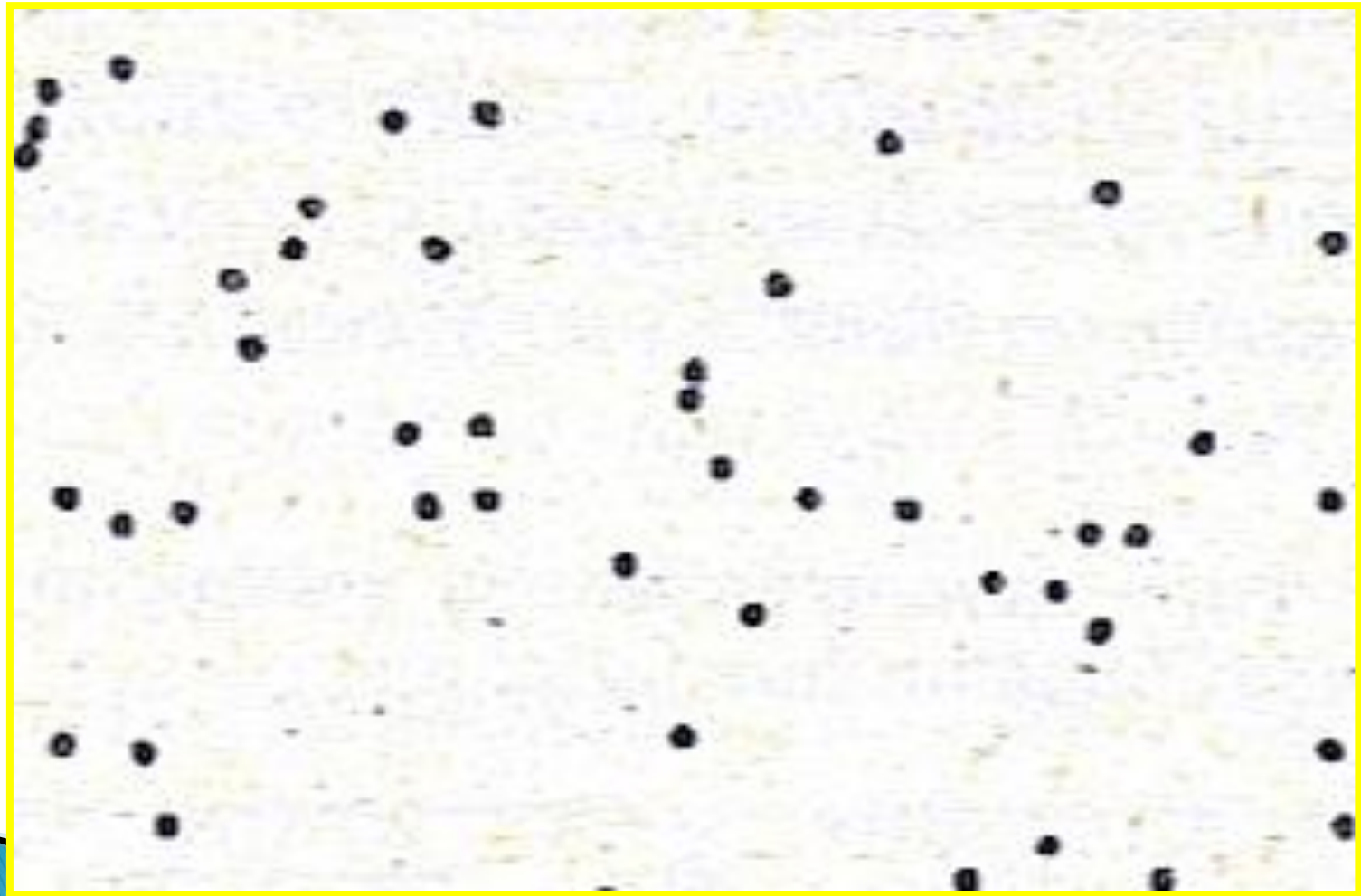
Дисперзија– распрострањеност

- ▶ Општа густина популације
 - Средња вредност густине неке популације
- ▶ Специфична густина популације
 - Средња вредност густине неке популације по јединици стварно насељеног простора
- ▶ Бројање ситне дивљачи се врши у три дела ловишта са различитом густином, најмање укупне површине 10% ловишта

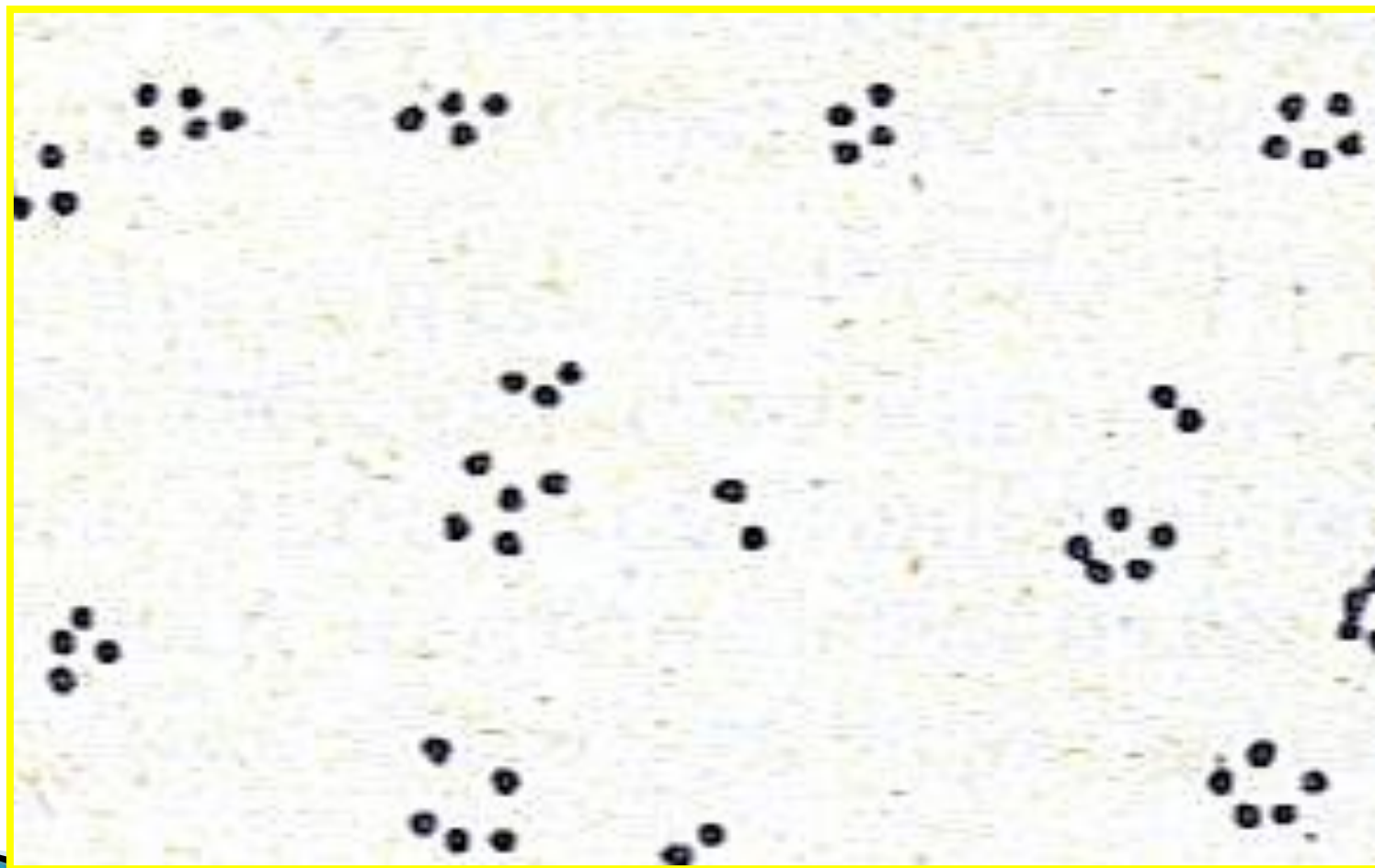
Равномерна

Неравномерна

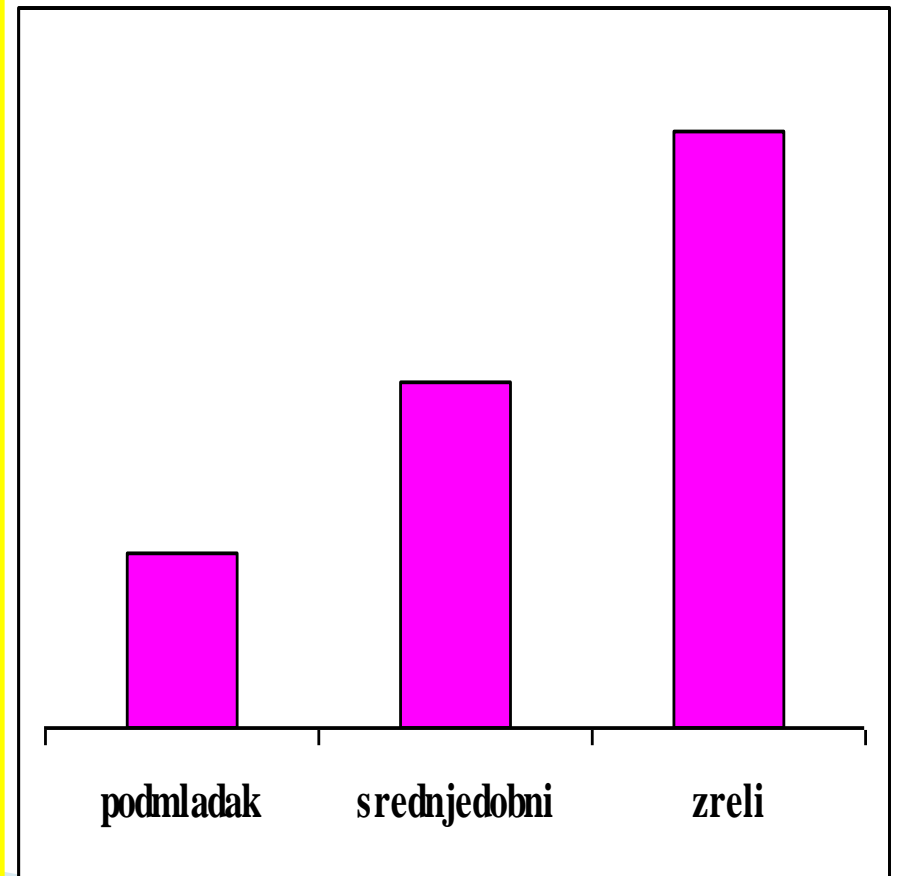
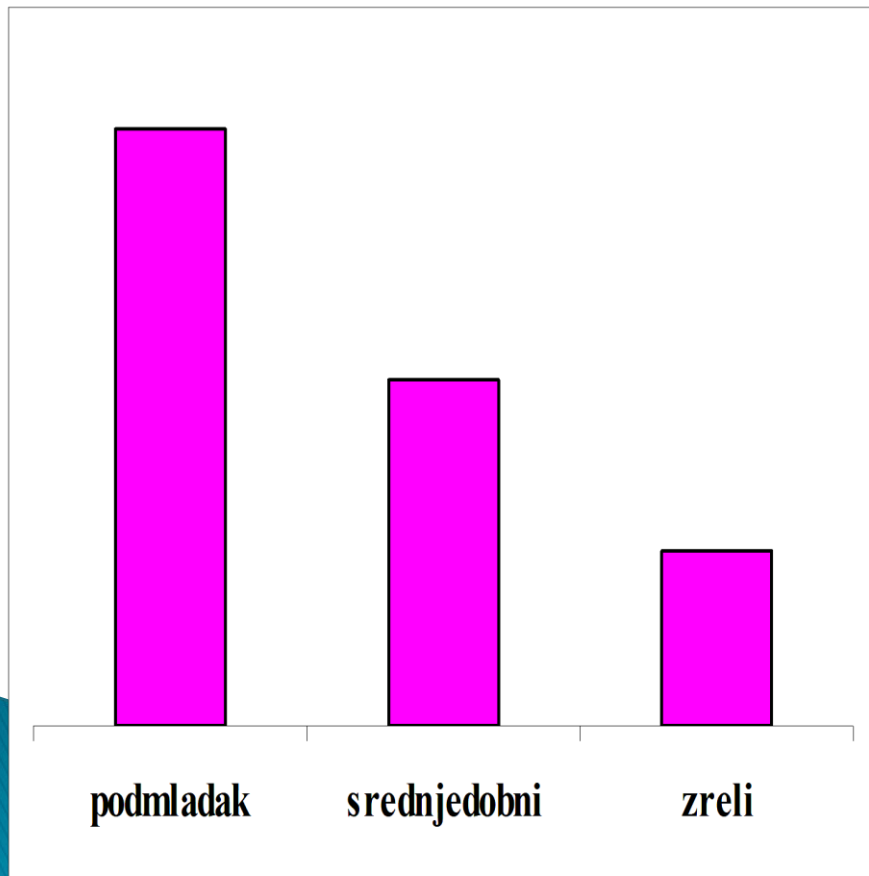

Групамична

Старосна структура

- ▶ Бројчани однос узрасних класа – стдијума који улазе у њен састав

Узрасне калсе

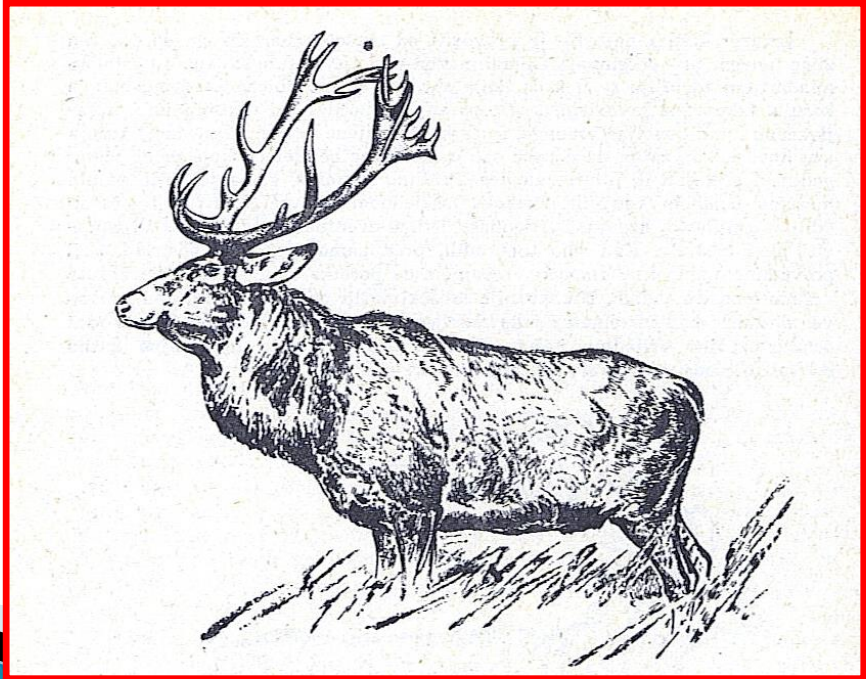
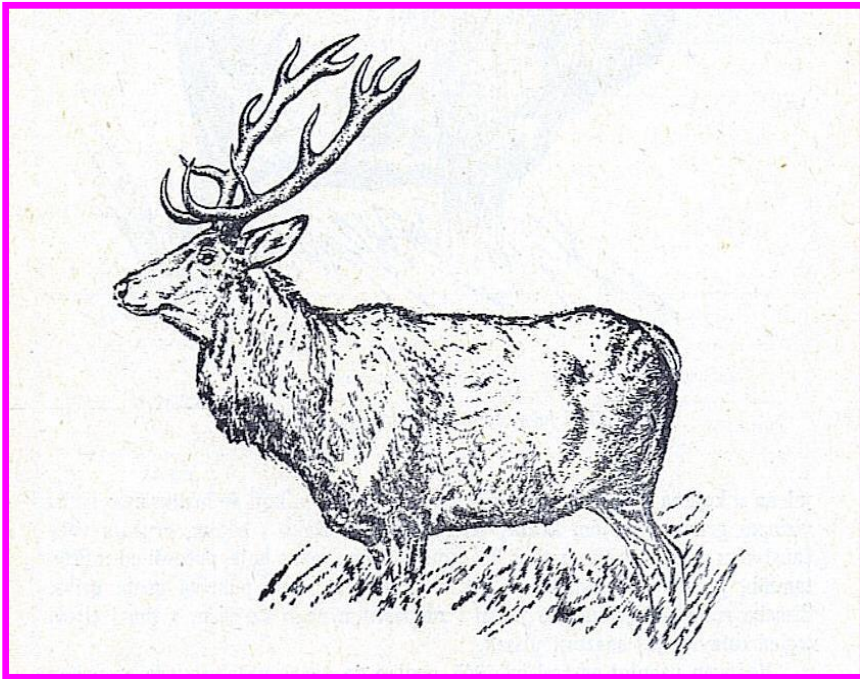
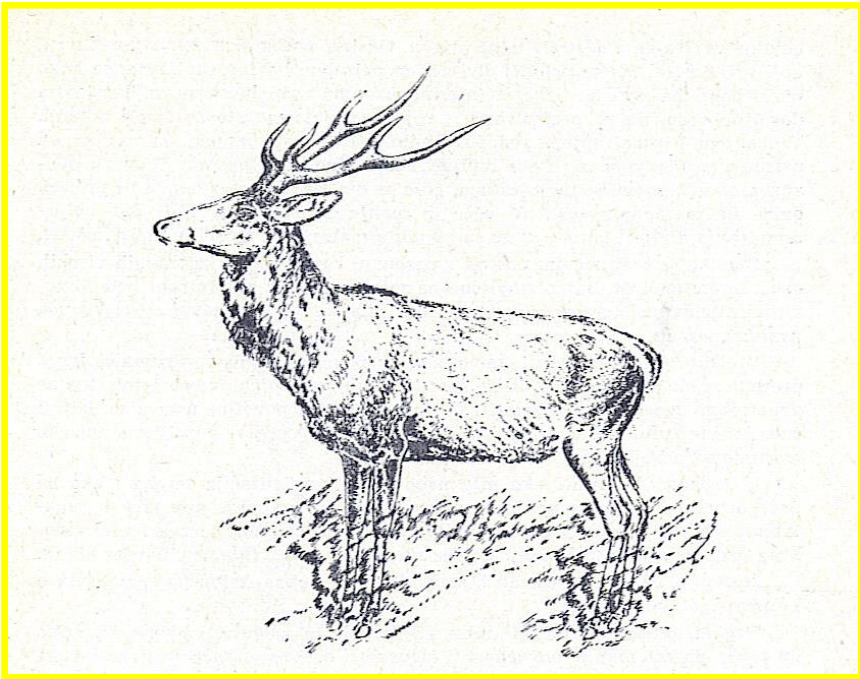
- ▶ 1. Пререпродуктивна
- ▶ 2. Репродуктивна
- ▶ 3. Пострепродуктивна

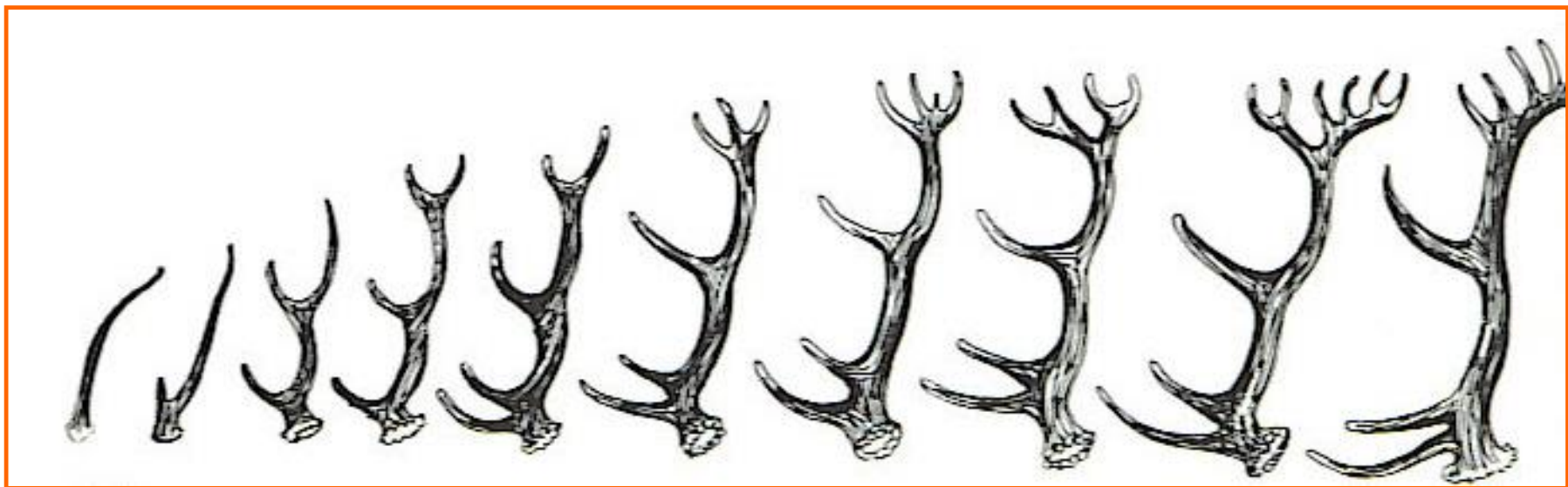
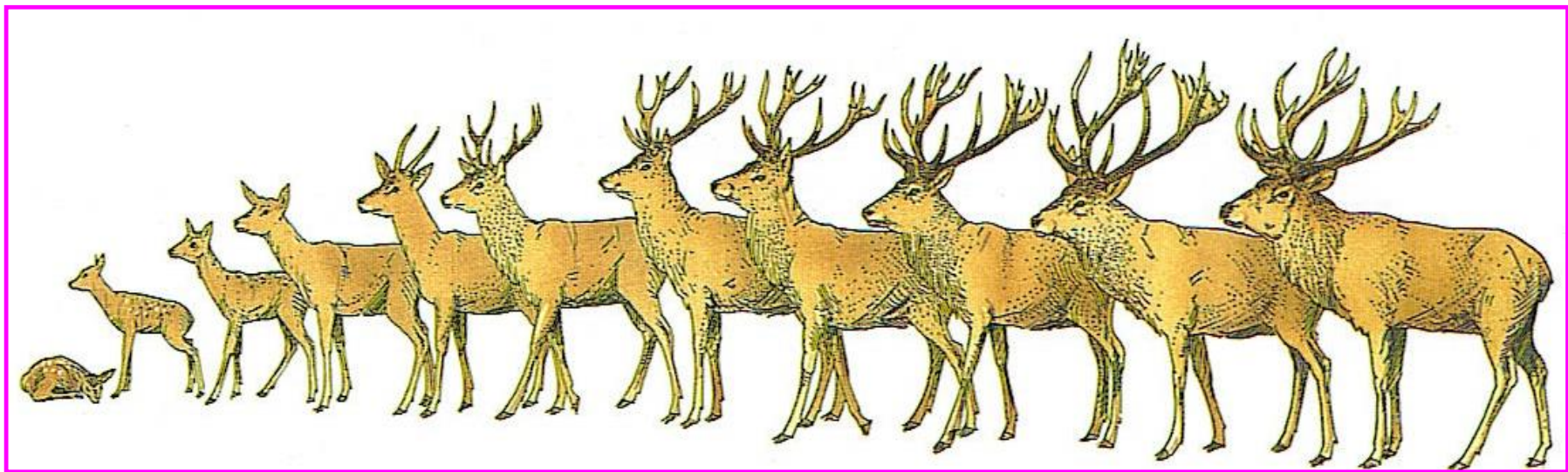
Јелен? Зец? Медвед?

Узрасне класе

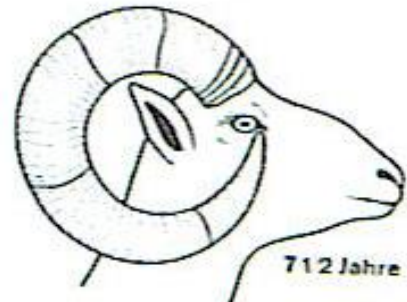
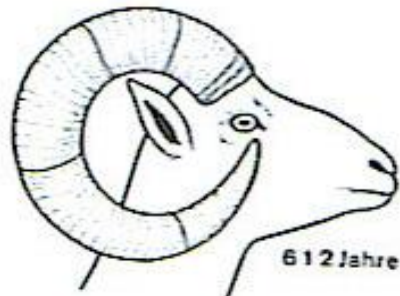
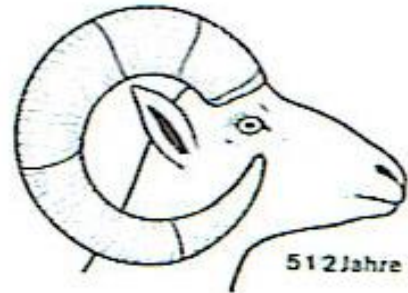
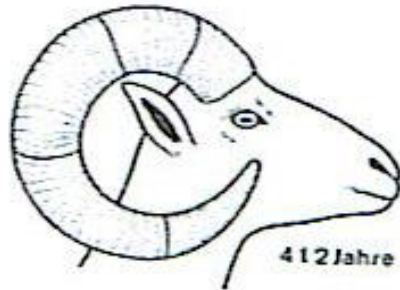
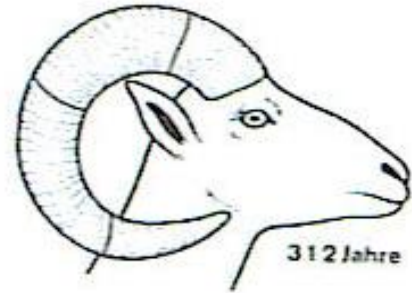
- ▶ Ситна дивљач
 - Јувенилни
 - Адвенилни (адултни)

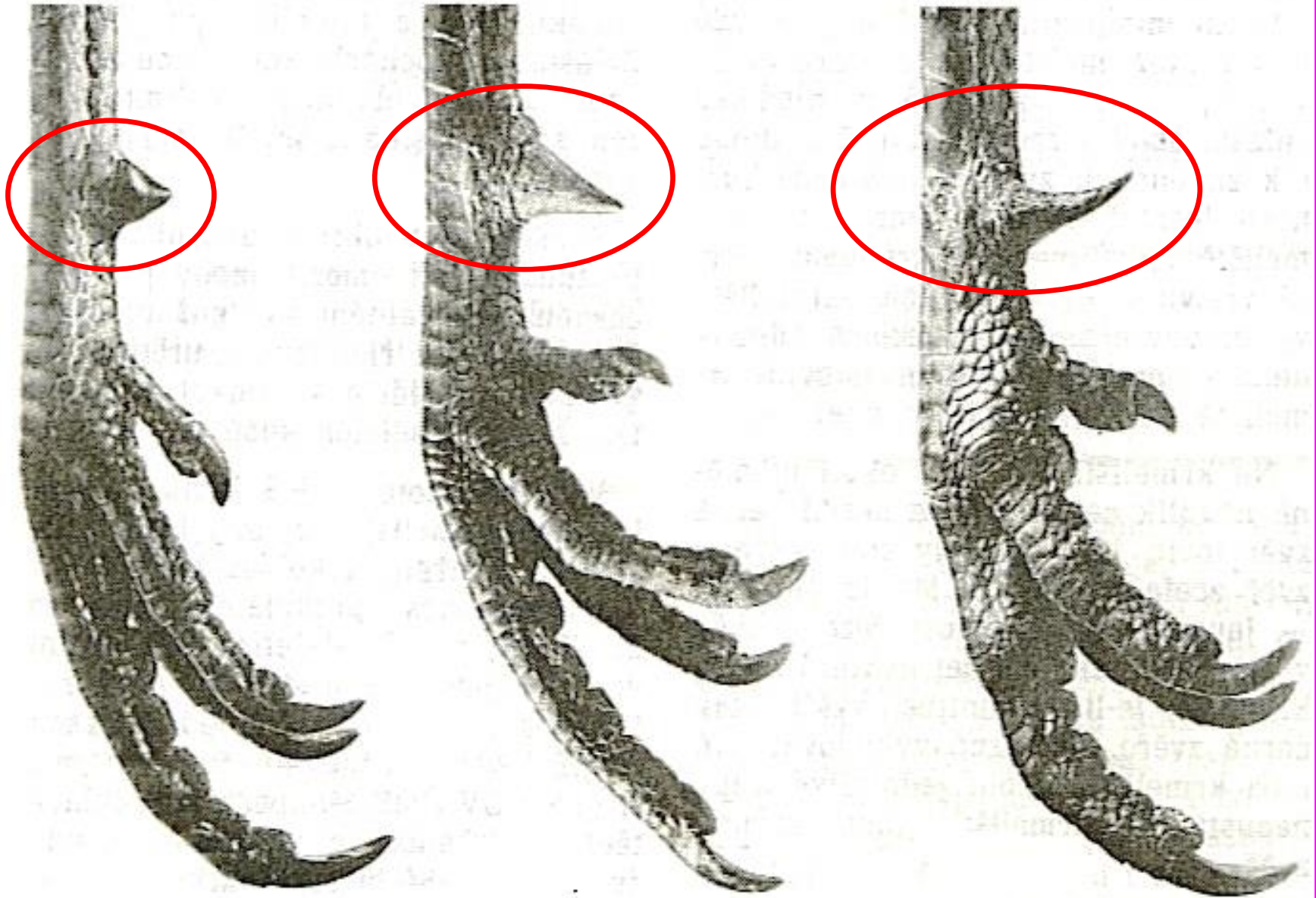
- ▶ Крупна дивљач
 - Млади
 - Средњедобни
 - Зрели
 - Презрели

OBLIK PAROGOVA

Газдинска старост

- ▶ Ситна: 1 година
- ▶ Крупна: 4–15 година

Кулминација узгојних својстава:
трофеј,
биомаса,
репродуктивна способност

Полна структура

- ▶ Бројчани однос М и Ж у укупној популацији
- ▶ Значајна карактеристика репродуктивне способности
- ▶ Код крпуне дивљачи се утврђује осматрањем
- ▶ Код ситне дивљачи се утврђује на основу узорака из лова и на основу посматрања
- ▶ Може бити Укупна и Репродуктивна полна структура

Примарна –нативна

- ▶ Полна структура новорођених јединки
- ▶ У природи је увек тај однос 1:1

Секундарна – конкретна

- ▶ Представља полну структуру у конкретној популацији у одређено време

Полни диморфизам

Реални прираст

- ▶ Функција наталитета и морталитета коригована билансом миграција у одређеном временском периоду
- ▶ $R_p = N_n - N_m \pm M$

$R_p =$ позитиван ($N_n > N_m$)

$R_p = 0$ ($N_n = N_m$)

$R_p =$ негативан ($N_n < N_m$)